

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ, OPERATÍV ASZÁLY- ÉS VÍZHIÁNY- ÉRTÉKELÉS

2018. április

– kivonat –

Készítette:

az

Országos Vízügyi Főigazgatóság

Vízjelző és Vízrajzi Főosztály

Vízrajzi Monitoring Osztálya

és az

Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság

Budapest, Szeged
2018. április 10.

1. HELYZETÉRTÉKELÉS

Csapadék

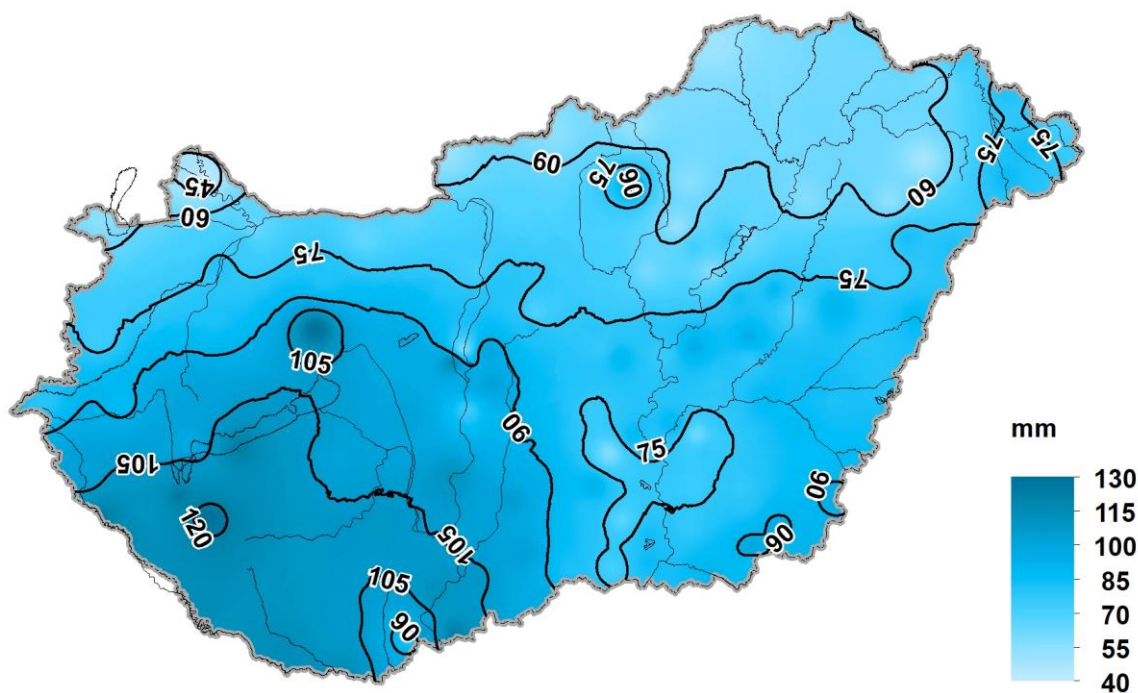
2018 márciusában a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 36 mm (Mosonmagyaróvár) és 125 mm (Nemeskisfalud, Tés) között alakult. Az országos területi átlagérték 81 mm volt, ami 50 mm-rel (161%-kal) volt magasabb a viszonyítási időszak (1971-2000) március havi átlagánál.

A márciusban lehullott csapadék mennyisége az ország egész területén meghaladta az éghajlati átlagot. A márciusi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadéktöbblet (60-90 mm) a Dunántúl középső és déli részén, valamint a Duna-Tisza köze egyes nyugati körzeteiben fordult elő.

Országos áttekintésben a márciusi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadéktöbblet (90 mm) Karapancsa állomáson fordult elő.

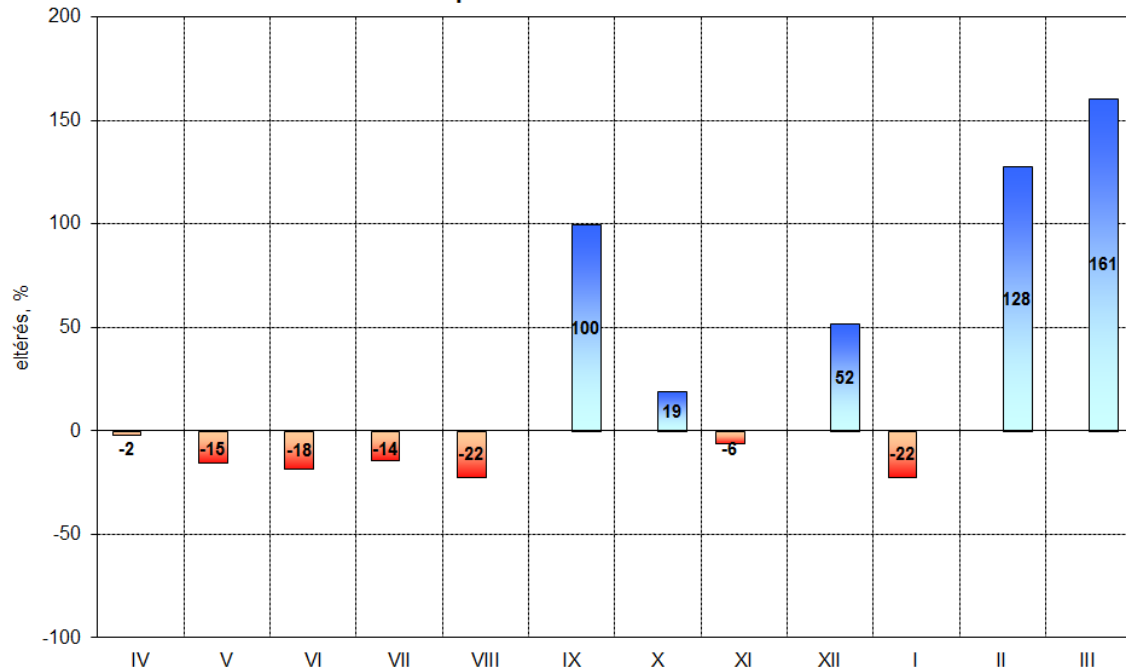
Március első felében az erős lehűlés következett be, Az ebben az időszakban lehullott csapadék túlnyomó része hó formájában érkezett és síkvidéki területeinken is összefüggő hótakaró alakult ki, aminek maximális vastagsága 3-26 cm között változott. A maximális hóvastagságot (26 cm) Kelebia állomáson jegyezték fel.

A 2018. március havi csapadékösszeg területi eloszlása

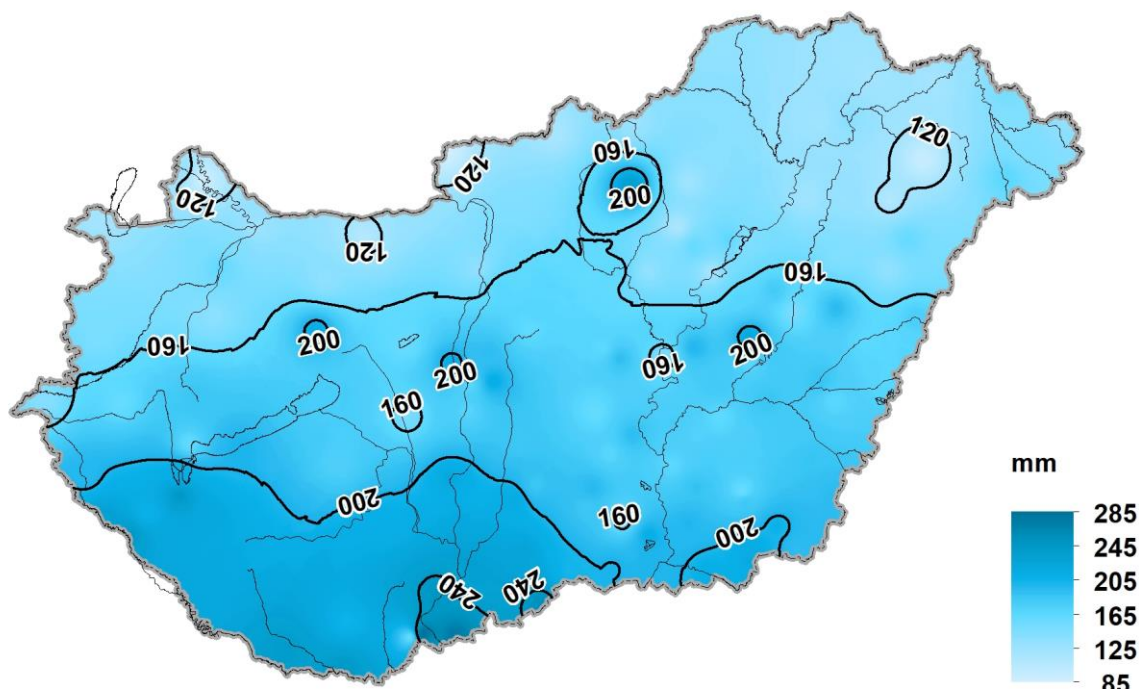
Az alábbi szövegtáblán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének a sokévi átlagtól való relatív eltérését.

A havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (%) a 2017. április - 2018. március időszakban

A január-március időszakban lehullott csapadék mennyisége 88 mm (Tésa) és 284 mm (Kölked) között alakult. A háromhavi csapadékösszeg országos területi átlagértéke 172 mm volt, ami 81 mm-rel (mintegy 89%-kal) haladta meg az éghajlati átlagot. Mosonmagyaróvár térségének kivételével ebben az időszakban az éghajlati átlagnál több csapadék hullott. Az átlaghoz viszonyított legnagyobb háromhavi csapadékhiány (6 mm) Mosonmagyaróvár, a legnagyobb csapadéktöbblet (183 mm) Karapancsa állomáson fordult elő.

A 2018. január - március havi csapadékösszeg területi eloszlása

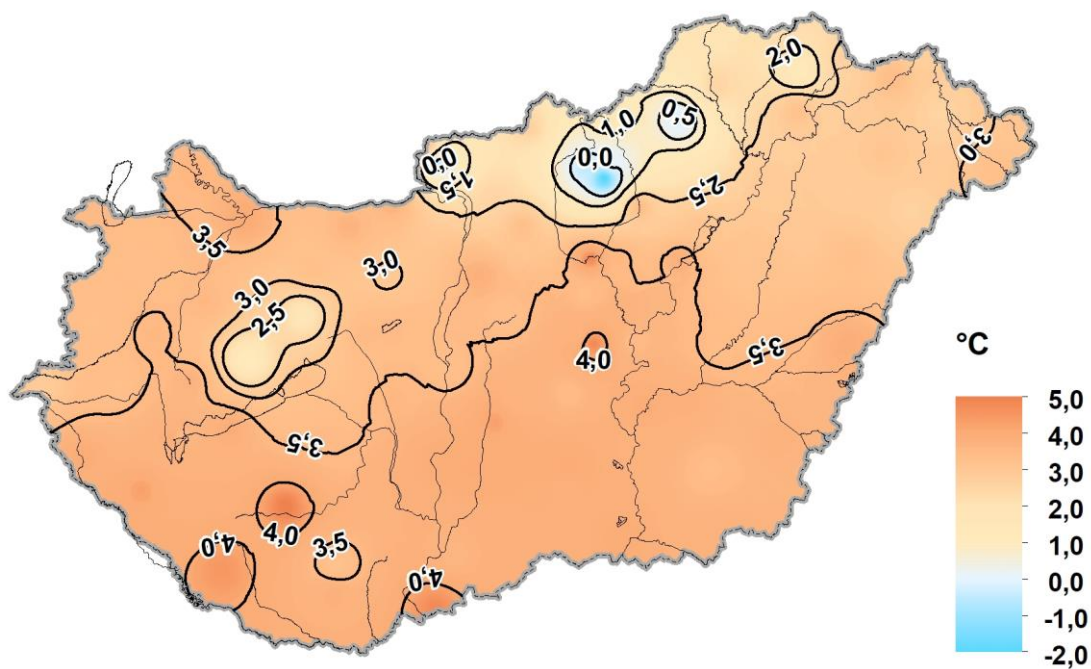

Léghőmérséklet

A március havi középhőmérséklet $-1,8^{\circ}\text{C}$ (Kékestető) és $4,4^{\circ}\text{C}$ (Kaposvár) között alakult, az országos területi átlagérték $3,2^{\circ}\text{C}$ volt, ami a sokévi (1971-2000) márciusi átlagtól $1,9^{\circ}\text{C}$ -kal maradt el.

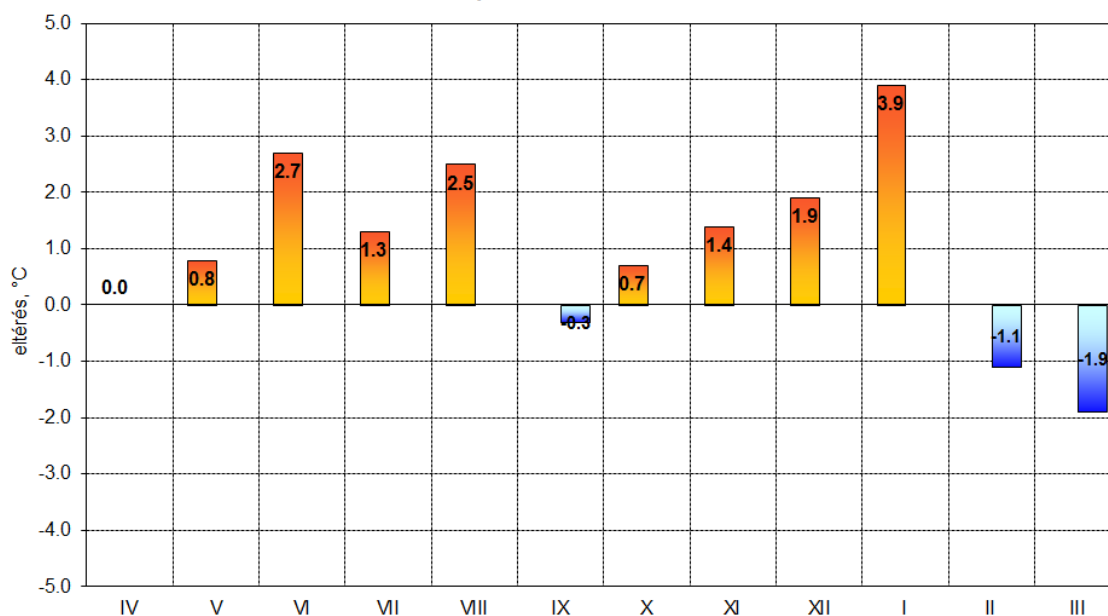
A havi középhőmérséklet az ország egész területén elmaradt az éghajlati átlagtól. A havi középhőmérséklet átlaghoz viszonyított legnagyobb negatív eltérése ($2,6^{\circ}\text{C}$) Tés állomáson jelentkezett.

A 2018. március havi középhőmérséklet területi eloszlása

Az alábbi ábrán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének sokévi átlagtól való eltérését.

A havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (°C) a 2017. április - 2018. március időszakban

Talajnedvesség

Síkvidékeinken a talajok legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma március végén az egy hónappal korábbi állapothoz képest magasabb volt. A nedvességtartalmat síkvidékeinken a 100% feletti telítettség értékek jellemezték, ami a túltelített állapot fennállását jelentette.

A 20-50 cm közötti talajréteg nedvességtartalma márciusban síkvidékeink területén az egy hónappal korábbi állapothoz képest lényegesen nem változott. A nedvességtartalom a hónap végén – síkvidékeinken meglehetősen homogén területi eloszlást mutatva – 95-105% között alakult.

Az 50-100 cm-es talajréteg nedvességtartalma márciusban a síkvidékek területi átlagában ugyancsak számottevően nem változott. Ennek a talajrétegnek a nedvességtartalmát a hónap végén általában a 100% közeli telítettségi értékek jellemezték.

Talajvíz

Márciusban változatos területi eloszlásban a síkvidékek túlnyomó részén emelkedett a talajvízszint. A Kisalföldön, a Mezőföldön, a Duna-Tisza köze és a Tiszántúl északi részének jelentős részén 5-10 cm közötti, a Körösök és az Alsó-Tisza völgy Hármaskörös torkolata alatti szakaszán 50 cm-nél nagyobb, a Dráva-menti sík területén 0-75 cm vízszintváltozás volt jellemző. Márciusban kisebb (5-10 cm) talajvízszint-csökkenés csak néhány körzetben (a Mosoni-sík keleti peremterületén, a Szigetköz jelentős részén) mutatkozott. Egy-egy talajvízszintmérő kút környezetében máshol is előfordult kisebb csökkenés, azonban ezeket helyi hatások eredményezték.

Márciusban az 1971-2000. közötti időszak március hónapjai átlagértékénél magasabban helyezkedett el a talajvíztükör a Kisalföld keleti felén, a Mezőföld középső részterületein, a Dráva-menti sík területén, a Csepeli és a Solti-sík nyugati részén, a Mohácsi-sziget térségében, a Zagyva völgyében, a Hevesi-sík és a Borsodi Mezőség területének jelentős részén, a Bodrogköz nyugati felén, a Taktaközben, a Harangod területén, a Nagykunság és a Hortobágy területének csaknem egészén, a Körösök völgyében és a Tiszazugban. A különbség-értékek változatos területi eloszlásúak voltak és jelentős területi különbségeket mutattak. Nagyobb területi arányt a 0-25 cm és a 25-50 cm közötti eltérések képviseltek.

A viszonyítási időszak átlagánál alacsonyabban helyezkedett el a talajvíztükör a Duna-Tisza köze (200-300 cm), a Körös-Maros köze (50-100 cm), a Felső-Tisza vidék területének jelentős részén (100-150 cm), illetve a Kisalföld nyugati felén (0-75 cm) valamint a Mezőföld északnyugati és délkeleti peremvidékén.

A síkvidékek területi átlagában a talajvíztükör 2018. március hónapban az 1971-2000. közötti időszak március havi átlagértékénél 15-20 cm-rel alacsonyabban helyezkedett el.

Operatív aszály- és vízhiány értékelés

A márciusi időjárás az átlagosnál hűvösebb és jelentősen csapadékosabb volt. A napi középhőmérsékletek a hónap nagy részében az éghajlati átlag alatt alakultak, így jelentős területi kiterjedésben, hó formájában halmozódott a csapadék a talajfelszínen.

A hónap elején szilárd halmazállapotú, míg a hónap végén cseppfolyós halmazállapotú csapadék volt jellemző (hegységeinkben még havazott). A szilárd halmazállapotban hullott

csapadék lassította a beszivárgást, ami csak a hónap végén, az emelkedő hőmérsékletek hatására vált gyorsabbá.

Március hónap végére a talajok vízháztartása, az időjárási folyamatok hatására jelentős víztöbbletet mutat. A felső 35 cm-es talajrétegek teljesen feltöltődtek, több helyen kétfázisú állapot alakult ki. Az alsó 40-80 cm közötti talajrétegek vízkészlete lassabban töltődött vissza, azonban március végére a beszivárgás és a talajvízszint emelkedés együttesen megszüntette a talajok vízhiányát.

Szentistván, Hajdúnánás állomásokon a feltételezhető eketalp réteg miatt, a talaj alsóbb szelvényeiben még enyhe vízhiány mérhető, amely azonban nem általános jelenség. A feltöltődési folyamatot a rétegek vízáteresztő képessége, az alkalmazott agrotechnikai beavatkozások számottevően képes befolyásolni!

A márciusi időjárás következtében a talaj felső rétegében kialakult telített állapotok a belvízi elöntések kialakulását az Alföldön nagymértékben növelték. Az átlagosnál csapadékosabb és hűvösebb áprilisi időjárás esetén lehet további elöntések kialakulására lehet számítani. Átlagos időjárási körülmények esetén vízgazdálkodási és mezőgazdasági feltételek kedvezően alakulhatnak.

Belvízi helyzetértékelés

2018 márciusában országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 510,84 millió m³ volt, ami 243,66 millió m³-rel (91%-kal) haladt meg az előző havi értéket. A március havi vízforgalom részben a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán 11 VÍZIG területén fordult elő belvízelöntés (1. táblázat). Az elöntéssel érintett terület maximális kiterjedése – nem egyidejűleg – 73184 ha volt.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2018 márciusában országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 29,73 millió m³-rel (35%-kal) növekedett (1. táblázat).

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2018. március 9-én kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint áprilisban az átlagosnál kissé melegebb és átlagosan csapadékos, májusban az átlagosnál kissé melegebb és átlagosan csapadékos, júniusban szintén az átlagosnál kissé melegebb és átlagosan csapadékos időjárás valószínűsíthető.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékek között várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet [°C]	Havi csapadékösszeg [mm]
április	9,3 – 11,6 (10,3)	30 – 65 (46)
május	15,2 – 17,2 (15,6)	40 – 85 (61)
június	17,6 – 19,8 (18,6)	50 – 100 (75)

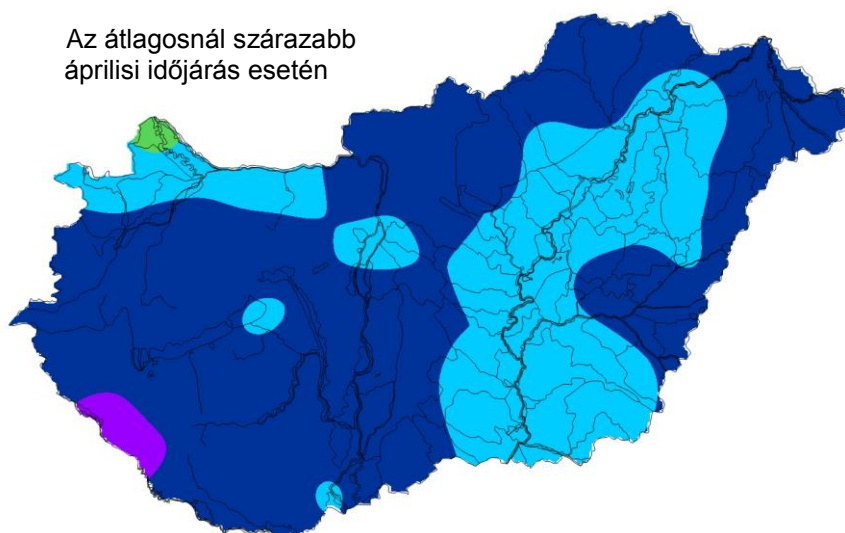
Az OMSZ 2018. április 10-én kiadott középtávú előrejelzése szerint a következő 10 napos időszakban az időszakos átlagnál enyhébb, mérsékeltén változékony, tavaszi időre lehet számítani. A napi középhőmérsékletek végig az átlag felett várhatók. Többször és többfelé várható kisebb csapadék, aminek mennyisége területi átlagban a 10 mm/nap értéket előreláthatólag sehol sem haladja meg.

Vízháztartási előrejelzés

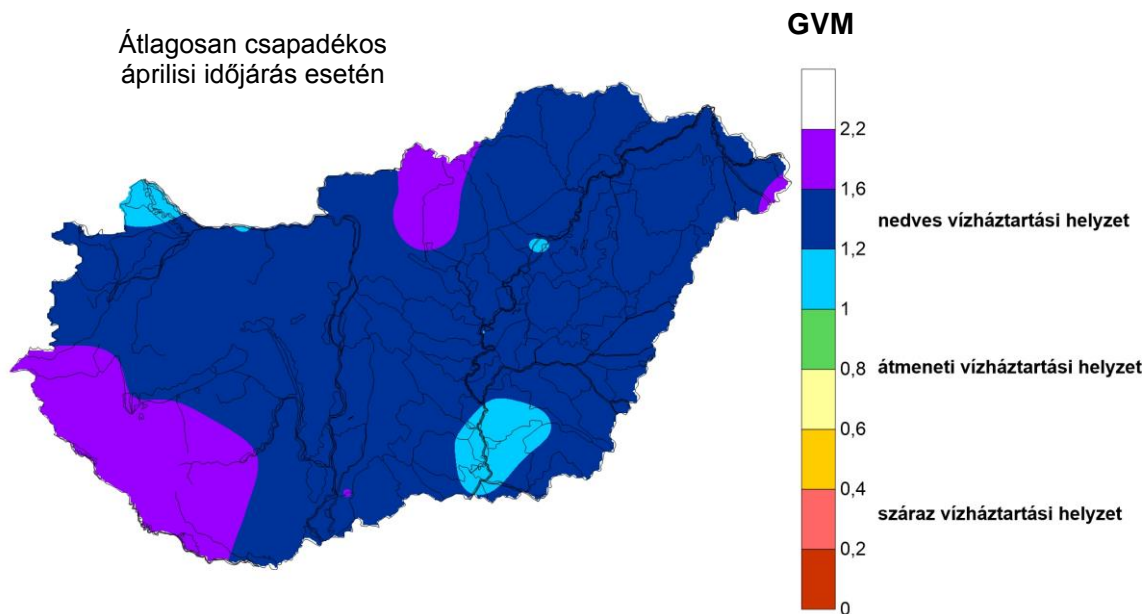
Március végén előző év azonos időszakához képest országos viszonylatban nedvesebb vízháztartási helyzet volt a jellemző.

A hosszú távú időjárás előrejelzés beválása esetén áprilisban az ország legnagyobb részén nedves vízháztartási helyzet várható. Kivételt csak a Kisalföld északi része és az Alsó-Tisza völgy képez, ahol átmeneti vízháztartási helyzet valószínűsíthető.

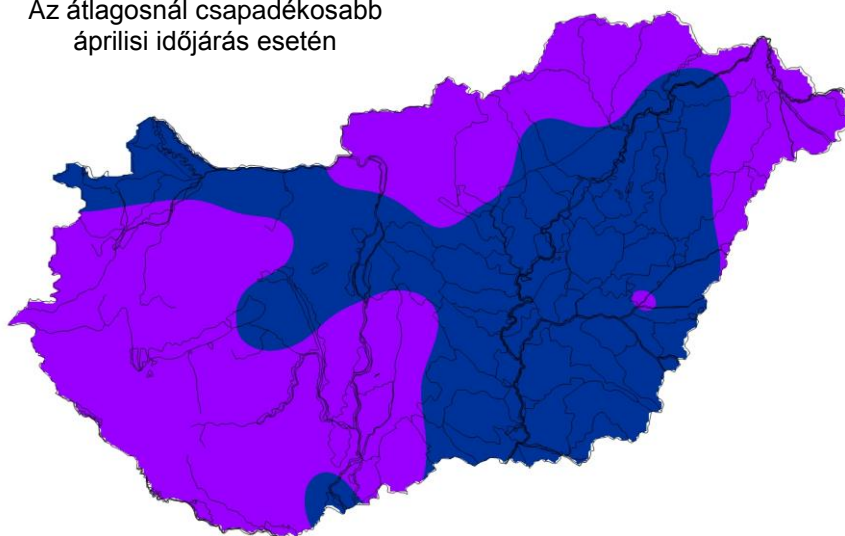
A következő ábrákon időjárási forgatókönyvenként szemléltetjük az áprilisi vízháztartási helyzet várható alakulását

Az átlagosnál csapadékosabb áprilisi időjárás esetén

Az „Integrált vízháztartási tájékoztató, operatív aszály- és vízhiány értékelés” című kiadványt a BM 45/2014. (IX. 23.) rendelet 1.§ (1) c), d), e), (2) és a 3.§ (3) j) alapján havi rendszerességgel az Országos Vízügyi Főigazgatóság – az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság bevonásával – készíti el és adja ki.